

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

**İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM KURUMLARI
BURSLULUK SINAVI'NA ESAS DERSLERE AİT
ÖĞRENME ÇIKTILARI, SÜREÇ BİLEŞENLERİ VE AÇIKLAMALARI**

(TYMM KAPSAMINDAKİ 5 VE 9. SINIFLAR)

2025

İÇİNDEKİLER

TÜRKÇE (5) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI.....	1
MATEMATİK (5) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	7
FEN BİLİMLERİ (5) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	12
SOSYAL BİLGİLER (5) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	18
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ (5) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	23
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI (9) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI.....	27
MATEMATİK (9) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	32
FİZİK (9) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	40
KİMYA (9) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	45
BİYOLOJİ (9) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	50
TARİH (9) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	54
COĞRAFYA (9) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	58
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ (9) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	63

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(5. SINIFLAR)

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ**

2024

5. SINIF TEMALARI

1. TEMA: OYUN DÜNYASI

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Dinleme/izleme

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.D.5.5. Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme
- T.D.5.19. Dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.5.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Okuma

- T.O.5.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.5.2. Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilme
- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.O.5.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme
- T.O.5.21. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.5.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.3. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.5.4. Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme
- T.K.5.9. Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme
- T.K.5.22. Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme
- T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.4. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme
- T.Y.5.18. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme
- T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme
- T.Y.5.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

2. TEMA: ATATÜRK'Ü TANIMAK

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Dinleme/İzleme

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.5.3. Dinleyeceğinin/izleyeceğinin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.D.5.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.D.5.13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.5.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Okuma

- T.O.5.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.5.2. Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilme
- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.4. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.O.5.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığının anlamını tahmin edebilme
- T.O.5.14. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.5.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.2. Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.5.11. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme
- T.K.5.24. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme
- T.K.5.25. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme
- T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.2. Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.8. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde tahminlerinden yararlanabilme
- T.Y.5.20. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme
- T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme
- T.Y.5.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

3. TEMA: DUYGULARIMI TANIYORUM

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Dinleme/izleme

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.5.7. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme
- T.D.5.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.5.17. Bilgilendirici metinde düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.5.18. Dinlediğindeki/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.5.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Okuma

- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme
- T.O.5.17. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.5.18. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.5.19. Bilgilendirici metinde düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.5.20. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.5.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.7. Yaratıcı konuşma yapabilme
- T.K.5.8. Hazırlıksız konuşma yapabilme
- T.K.5.21. Konuşmasında düşüncüyü geliştirme yollarını kullanabilme
- T.K.5.23. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme
- T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.7. Yaratıcı yazı yazabilme
- T.Y.5.17. Yazısında düşüncüyü geliştirme yollarını kullanabilme
- T.Y.5.19. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme
- T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme
- T.Y.5.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

4. TEMA: GELENEKLERİMİZ

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Dinleme/İzleme

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.5.6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme
- T.D.5.9. Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme
- T.D.5.11. Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme
- T.D.5.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.5.21. Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme
- T.D.5.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Okuma

- T.O.5.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.7. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme
- T.O.5.10. Metin içi karşılaştırma yapabilme
- T.O.5.12. Metindeki unsurları sınıflandırabilme
- T.O.5.16. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.5.23. Okuduğunu özetleyebilme
- T.O.5.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.12. Konuşmasında karşılaştırma yapabilme
- T.K.5.17. Sözlü olarak tartışmaya katılabilme
- T.K.5.20. Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilme
- T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.9. Yazısında karşılaştırma yapabilme
- T.Y.5.14. Yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilme
- T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme
- T.Y.5.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

5. TEMA: İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Dinleme/izleme

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.5.8. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.D.5.10. Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırma yapabilme
- T.D.5.12. Dinlediğini/izlediğini yorumlayabilme
- T.D.5.24. Dinlediğindeki/izlediğindeki probleme çözüm üretebilme
- T.D.5.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Okuma

- T.O.5.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.9. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.O.5.11. Metinler arası karşılaştırma yapabilme
- T.O.5.13. Metni yorumlayabilme
- T.O.5.26. Metindeki probleme çözüm üretebilme
- T.O.5.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.5. Konuşmasında uygun tepki verebilme
- T.K.5.13. Konuşmasında sınıflandırma yapabilme
- T.K.5.15. Sözlü olarak özetleyebilme
- T.K.5.19. Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilme
- T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.5. Yazılı etkileşiminde uygun tepki verebilme
- T.Y.5.10. Yazısında sınıflandırma yapabilme
- T.Y.5.12. Yazılı olarak özetleyebilme
- T.Y.5.16. Problem çözümüne yönelik yazabilme
- T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme
- T.Y.5.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ORTAOKUL MATEMATİK DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(5. SINIFLAR)

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ**

2024

2. ORTAOKUL MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR

5. SINIF

1.TEMA: SAYILAR VE NİCELİKLER (1)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- MAT.5.1.1. Altı basamaklı sayıları okuma ve yazmayı çok basamaklı sayılara genelleştirebilme
- a) *Günlük hayattaki farklı bağlamlardan yola çıkarak altıdan çok basamaklı sayılar hakkında bilgi toplar.*
 - b) *Sayıların bölükleri ile okunuşları arasındaki ortak özellikleri belirler.*
 - c) *Sayıların bölükleri ile okunuşları arasındaki örüntüler üzerinden basamak sayısı altıdan çok olan sayıların okunuş ve yazılışları hakkında önermelerde bulunur.*
- MAT.5.1.2. Doğal sayılar ve işlemler içeren gerçek yaşam problemlerini çözebilme
- a) *Problemin içerdiği sayı ve işlem bileşenlerini belirler.*
 - b) *Problemde verilenler ile istenenlerin gerektirdiği işlemler arasındaki ilişkiyi belirler.*
 - c) *Problem bağlamıyla ilişkili verilenleri uygun matematiksel temsillere dönüştürür.*
 - ç) *Problemi matematiksel temsiller kullanarak kendi ifadeleri ile açıklar.*
 - d) *Problemin sonucuna ilişkin tahminde bulunur ve işlemleri gerçekleştirmek için stratejiler geliştirir.*
 - e) *Belirlenen strateji veya stratejileri çözüm için uygular.*
 - f) *Çözüm yollarını kontrol eder ve çözüme ulaştırmayan stratejiyi değiştirir.*
 - g) *Problemin çözümü için kullandığı veya geliştirdiği stratejileri gözden geçirerek kısa yolları değerlendirir.*
 - ğ) *Kullandığı strateji veya stratejileri farklı problemlerin çözümlerine geneller.*
 - h) *Genellemenin geçerliliğini matematiksel örneklerle değerlendirir.*

1.TEMA: SAYILAR VE NİCELİKLER (2)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MAT.5.1.3. Gerçek yaşam durumlarına karşılık gelen kesirleri farklı biçimlerde temsil edebilme

- a) Kesirlerin farklı gösterimlerinin (bileşik, tam sayılı, ondalık, yüzde) gerçek yaşam durumu içerisindeki kullanımını anlar.
- b) Gerçek yaşam durumlarında karşılaşılan kesirlerin farklı gösterimlerini ilişkilendirmek için farklı modelleri (yüzlük kart, somut modeller, sayı doğrusu gibi) seçer.
- c) Seçilen modelleri kullanır.
- ç) Kullanılan modelleri kesirlerin farklı gösterimleri ile yorumlar.
- d) Benzer durumlarda kullanılabilecek farklı modelleri kullanışlılık açısından karşılaştırır.
- e) Karşılaştırdığı modellerin kullanılabilirliğine ilişkin karar verir.

MAT.5.1.4. Farklı gösterimlerle ifade edilen kesirlerin karşılaştırılmasına yönelik çıkarım yapabilme

- a) Farklı gösterimlerle ifade edilen kesirlerin karşılaştırılmasına yönelik varsayımda bulunur.
- b) Varsayımındaki ilişkileri inceleyerek kesirlerin karşılaştırılmasına yönelik genellemeleri belirler.
- c) Elde ettiği genellemelerin varsayımını karşılayıp karşılamadığını sayı doğru-su, şekil gibi temsiller üzerinde gösterir.
- ç) Varsayımı ile ilgili ulaştığı sonuca yönelik matematiksel önermeleri sözel ya da sembolik temsil ile sunar.
- d) Sunduğu önermelerin tahmin etme becerisine katkısını gerekçelerle açıklar.

3.TEMA: GEOMETRİK ŞEKİLLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- MAT.5.3.1. Temel geometrik çizimler için matematiksel araç ve teknolojiden yararlanabilme**
- a) Nokta, doğru, doğru parçası, ışın, açı, çember ve dikme çiziminde gerekli araç ve teknolojileri tanır.
 - b) Nokta, doğru, doğru parçası, ışın, açı, çember ve dikmeyi oluşturmak için uygun olan araç ve teknolojileri belirler.
 - c) Nokta, doğru, doğru parçası, ışın, açı, çember ve dikmeyi oluşturmak için uygun araç ve teknolojileri kullanır.
- MAT.5.3.2. Temel geometrik çizimlere dayalı deneyimlerini yansıtabilme**
- a) Temel geometrik çizimlere dayalı deneyimlerini gözden geçirir.
 - b) Temel geometrik çizimlerin özelliklerine yönelik çıkarım yapar.
 - c) Çıkarımını farklı örnekler üzerinden değerlendirir.
- MAT.5.3.3. Açıları ölçmek için matematiksel araç ve teknolojiden yararlanabilme**
- a) Açı ölçmek için gerekli araç ve teknolojiyi tanır.
 - b) Açı ölçmek için uygun araç ve teknolojiyi belirler.
 - c) Açı ölçmek için uygun araç ve teknolojiyi kullanır.
- MAT.5.3.4. Düzlemde iki veya üç doğrunun birbirine göre durumuna bağlı olarak oluşabilecek açılara dair çıkarım yapabilme**
- a) Düzlemde iki veya üç doğrunun birbirine göre durumuna bağlı olarak oluşabilecek açılara dair varsayımlarda bulunur.
 - b) Düzlemde iki veya üç doğrunun birbirine göre durumuna bağlı olarak oluşan açıları belirleyerek listeler.
 - c) Belirlediği açıları varsayımlarıyla karşılaştırır.
 - ç) Düzlemde iki veya üç doğrunun birbirine göre durumuna bağlı olarak oluşan açılara dair önerme sunar.
 - d) Sunduğu önermelerin, doğruların oluşturduğu açılarının incelenmesine yönelik katkısına dair gerekçe sunar.
- MAT.5.3.5. Çokgenleri düzlemde ardışık olarak kesişen doğruların oluşturduğu kapalı şekiller olarak yorumlayabilme**
- a) Düzlemde en az üç doğrunun -son doğru ilk doğruyla kesişecek biçimde- ardışık kesişerek oluşturdukları durumları inceler.
 - b) Düzlemde en az üç doğrunun -son doğru ilk doğruyla kesişecek biçimde- ardışık kesişimleri ile çeşitli çokgenler oluşturur.
 - c) Çokgenlerin düzlemde en az üç doğrunun -son doğru ilk doğruyla kesişecek biçimde- ardışık kesişimleri ile meydana geldiğini ifade eder.
- MAT.5.3.6. Çokgenlerin özellikleri ile ilgili edindiği deneyimleri yansıtabilme**
- a) Çokgenlerin özellikleri ile ilgili edindiği deneyimleri gözden geçirir.
 - b) Çokgenlerin kenar ve açı özelliklerine dair çıkarım yapar.
 - c) Çıkarımını farklı örnekler üzerinden değerlendirir.
- MAT.5.3.7. Matematiksel araç ve teknoloji yardımıyla düzlemde iki noktada kesişen çember çiftinin merkezleri ve kesişim noktalarından biri ile inşa edilen üçgenlerin kenar özelliklerine yönelik muhakeme yapabilme**
- a) İki noktada kesişen çember çiftinin merkezleri ve kesişim noktalarından biri ile inşa edilebilecek üçgenlerin kenar özelliklerine yönelik varsayımlarda bulunur.

4.TEMA: GEOMETRİK NİCELİKLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- MAT.5.4.1. Kenar uzunlukları doğal sayı olan bir dikdörtgenin çevre uzunluğu verildiğinde kenar uzunluklarını yorumlayabilme**
- a) *Kenar uzunlukları doğal sayı olan bir dikdörtgenin çevre uzunluğu verildiğinde olası kenar uzunluklarını inceler.*
 - b) *Verilen çevre uzunluğuna sahip ve kenar uzunlukları doğal sayı olan dikdörtgen oluşturur.*
 - c) *Kenar uzunlukları doğal sayı olan farklı dikdörtgenlerin aynı çevre uzunluğuna sahip olabileceğini açıklar.*
- MAT.5.4.2. Birim karelerden yola çıkarak dikdörtgenin alanını değerlendirebilme**
- a) *Dikdörtgenin alanını ölçmede, seçtiği birim kareleri ölçüt olarak belirler.*
 - b) *Dikdörtgenin alanını seçilen birim karelerle ölçer.*
 - c) *Birim kare sayısının dikdörtgenin iki ardışık kenar uzunluğu ile ilişkisini inceler.*
 - ç) *Dikdörtgenin alan bağıntısına (iki ardışık kenarın uzunlukları çarpımı) ilişkin yargıda bulunur.*
- MAT.5.4.3. Kenar uzunlukları doğal sayı olan bir dikdörtgenin alanının ölçüsü verildiğinde çevre uzunluğunu, çevre uzunluğu verildiğinde alanını yorumlayabilme**
- a) *Alanının ölçüsü verilen bir dikdörtgenin çevre uzunluğunu, çevre uzunluğu verilen bir dikdörtgenin alanını inceler.*
 - b) *Aynı alana sahip farklı dikdörtgenlerin çevre uzunluklarını ve aynı çevre uzunluğuna sahip farklı dikdörtgenlerin alanlarını belirler.*
 - c) *Aynı çevre uzunluğuna sahip dikdörtgenlerin farklı alanlara ve aynı alana sahip dikdörtgenlerin farklı çevre uzunluklarına sahip olabileceğini ifade eder.*
- MAT.5.4.4. Dikdörtgenin çevre uzunluğu ve alanı ile ilgili problemleri çözebilme**
- a) *Dikdörtgenin çevre uzunluğu ve alanı ile ilgili problemlerde ilgili matematiksel bileşenleri (şekil, uzunluk, alan ölçüleri gibi) belirler.*
 - b) *Matematiksel bileşenler arasındaki ilişkileri belirler.*
 - c) *Problem bağlamındaki temsilleri farklı temsillere dönüştürür.*
 - ç) *Matematiksel temsillere dönüştürdüğü problemi kendi ifadeleri ile açıklar.*
 - d) *Problemin sonucuna ilişkin tahminde bulunur ve işlemleri gerçekleştirmek için stratejiler geliştirir.*
 - e) *Belirlediği stratejileri çözüm için uygular.*
 - f) *Çözüm yollarını kontrol eder ve çözüme ulaştırmayan stratejiyi değiştirir.*
 - g) *Problemin çözümü için kullandığı veya geliştirdiği stratejileri gözden geçirerek alternatif çözüm yollarını değerlendirir.*
 - ğ) *Kullandığı strateji veya stratejileri farklı problemlerin çözümlerine geneller.*
 - h) *Genellemenin geçerliliğini matematiksel örneklerle değerlendirir.*

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

FEN BİLİMLERİ DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(5. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2024

5. SINIF

1. ÜNİTE: GÖKYÜZÜNDEKİ KOMŞULARIMIZ VE BİZ

ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

1. Bölüm: Gökyüzündeki Komşumuz: Güneş

FB.5.1.1.1. Güneş'in yapısı ve dönme hareketi ile ilgili bilgileri toplayabilme

- a) Güneş'in yapısı ve dönme hareketi ile ilgili bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak Güneş'in yapısı ve dönme hareketi hakkında bilgileri bulur.
- c) Güneş'in yapısı ve dönme hareketi hakkında bulduğu bilgileri doğrular.
- ç) Güneş'in yapısı ve dönme hareketi hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.

2. Bölüm: Gökyüzündeki Komşumuz: Ay

FB.5.1.2.1. Ay'ın özellikleri, dönme ve dolanma hareketleri ile ilgili bilimsel çıkarım yapabilme

- a) Ay'ın özellikleri, dönme ve dolanma hareketleri ile ilgili nitelikleri tanımlar.
- b) Ay'ın özellikleri, dönme ve dolanma hareketleri ile ilgili topladığı verileri kaydeder.
- c) Ay'ın özellikleri, dönme ve dolanma hareketleri ile ilgili verileri değerlendirir.

FB.5.1.2.2. Ay'ın evrelerini temsil eden bilimsel model oluşturabilme

- a) Ay'ın evrelerini temsil eden bir model önerir.
- b) Ay'ın evrelerini temsil eden modelini yeni kanıtlara bağlı olarak geliştirir.

3. Bölüm: Dünya'mız ve Gökyüzündeki Komşularımız

FB.5.1.3.1. Güneş, Dünya ve Ay'ın birbirlerine göre hareketlerini ve hacimsel büyüklüklerini temsil eden bilimsel model oluşturabilme

- a) Güneş, Dünya ve Ay'ın birbirlerine göre hareketlerini ve büyüklüklerini temsil eden bir model önerir.
- b) Güneş, Dünya ve Ay'ın birbirlerine göre hareketlerini ve büyüklüklerini temsil eden modelini yeni kanıtlara göre geliştirir.

2. ÜNİTE: KUVVETİ TANIYALIM

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

1. Bölüm: Kuvvet ve Kuvvetin Ölçülmesi

FB.5.2.1.1. Kuvveti büyüklüğü ile tanımlayabilme

- a) Kuvvetin niteliklerini tanımlar.
- b) Kuvvetin büyüklüğünü dinamometre ile ölçer.
- c) Kuvvetin büyüklüğünü Newton (N) birimi ile tanımlar.

FB.5.2.1.2. Basit araç gereçler kullanarak bir dinamometre modeli tasarlayabilme

- a) Basit araç gereçler kullanarak bir dinamometre modeli önerir.
- b) Tasarladığı dinamometre modelini yeni kanıtlara göre geliştirir.

2. Bölüm: Kütle ve Ağırlık İlişkisi

FB.5.2.2.1. Kütleyle etki eden yer çekimi kuvvetini ağırlık olarak tanımlayabilme

- a) Kütle ve ağırlık kavramlarına ait nitelikleri tanımlar.
- b) Dinamometre kullanarak ağırlık ölçümü yapar.
- c) Ağırlığı bir kuvvet olarak tanımlar.

3. Bölüm: Sürtünme Kuvveti

FB.5.2.3.1. Sürtünme kuvvetinin çeşitli ortamlardaki etkilerine yönelik tümevarımsal akıl yürütebilme

- a) Sürtünme kuvveti ile ilgili günlük yaşamdan ön bilgilerini kullanarak örüntü oluşturur.
- b) Sürtünme kuvvetinin çeşitli ortamlardaki etkilerine yönelik genelleme yapar.

FB.5.2.3.2. Günlük yaşamda sürtünmeyi artırma veya azaltmaya yönelik bilimsel bir model tasarlayabilme

- a) Sürtünmeyi artıran ve azaltan durumları gözlemlemek için model önerir.
- b) Sürtünmeyi artıran ve azaltan durumlara ilişkin gözlemleri sonucunda modelini geliştirir.

3. ÜNİTE: CANLILARIN YAPISINA YOLCULUK

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

1. Bölüm: Hücre ve Organelleri

FB.5.3.1.1. Bitki ve hayvan hücrelerini temel kısımları ve özellikleri açısından karşılaştırabilme

- a) Bitki ve hayvan hücrelerinin özelliklerini belirler.
- b) Bitki ve hayvan hücrelerinin benzer özelliklerini listeler.
- c) Bitki ve hayvan hücrelerinin farklı özelliklerini listeler.

FB.5.3.1.2. Hücre-doku-organ-sistem-organizma kavramlarını yapılandırabilme

- a) Hücre-doku-organ-sistem-organizma kavramlarına ilişkin hiyerarşik ilişkileri ortaya koyar.
- b) Hücre-doku-organ-sistem-organizma kavramlarına ilişkin elde ettiği bilgileri uyumlu bir bütün olarak ortaya koyar.

2. Bölüm: Destek ve Hareket Sistemi

FB.5.3.2.1. Destek ve hareket sistemine ait yapıları sınıflandırabilme

- a) Destek ve hareket sistemine ait yapıların niteliklerini tanımlar.
- b) Destek ve hareket sistemine ait yapıları niteliklerine göre ayırır.
- c) Destek ve hareket sistemine ait yapıları gruplandırır.
- ç) Destek ve hareket sistemine ait yapıları etiketler.

FB.5.3.2.2. Destek ve hareket sisteminin sağlığı için yapılması gerekenler konusunda bilgi toplayabilme

- a) Destek ve hareket sisteminin sağlığı ile ilgili bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak destek ve hareket sisteminin sağlığı hakkında bilgiler bulur.
- c) Destek ve hareket sisteminin sağlığı hakkında bulduğu bilgileri doğrular.
- ç) Ulaştığı bilgileri kaydeder.

4. ÜNİTE: IŞIĞIN DÜNYASI

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

1. Bölüm: Işığın Yayılması

FB.5.4.1.1. Bir kaynaktan çıkan ışığın her yönde doğrusal bir yol izlediğini gözlem yoluyla açıklayabilme

- a) Bir kaynaktan çıkan ışığın izlediği yolu gözlemleyerek niteliklerini tanımlar.
- b) Gözlemleri sonucunda ışığın izlediği yola ilişkin elde edilen verileri kaydeder.
- c) Işığın her yönde doğrusal bir yol izlediğini açıklar.

2. Bölüm: Madde ve Işık

FB.5.4.2.1. Maddeleri ışığı geçirme durumlarına göre sınıflandırabilme

- a) Maddelerin ışığı geçirme durumlarına göre niteliklerini belirler.
- b) Maddeleri ışığı geçirme durumlarına göre ayırır.
- c) Maddeleri ışığı geçirme durumlarına göre gruplandırır.
- ç) Maddeleri ışığı geçirme durumlarına göre etiketler.

3. Bölüm: Tam Gölgenin Oluşumu

FB.5.4.3.1. Tam gölgeye yönelik bilimsel gözlem yapabilme

- a) Tam gölgenin nitelikleri tanımlar.
- b) Tam gölgeye ait elde ettiği verileri kaydeder.
- c) Tam gölgeyi etkileyen değişkenleri açıklar.

5. ÜNİTE: MADDENİN DOĞASI

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

1. Bölüm: Maddenin Tanecikli Yapısı

FB.5.5.1.1. Maddeleri tanecikli, boşluklu ve hareketli yapısına göre sınıflandırabilme

- a) Maddelerin tanecikli, boşluklu ve hareketli yapısının niteliklerini belirler.
- b) Maddeleri tanecikli, boşluklu ve hareketli yapısına göre ayırır.
- c) Maddeleri tanecikli, boşluklu ve hareketli yapısına göre katı, sıvı ve gaz olarak gruplandırır.
- ç) Maddeleri tanecikli, boşluklu ve hareketli yapılarına göre farklı gruplar altında etiketler.

2. Bölüm: Isı ve Sıcaklık

FB.5.5.2.1. Isı ve sıcaklık kavramlarını karşılaştırabilme

- a) Isı ve sıcaklık kavramlarının özelliklerini belirler.
- b) Isı ve sıcaklık kavramlarının özelliklerine ilişkin benzerlikleri listeler.
- c) Isı ve sıcaklık kavramlarının özelliklerine ilişkin farklılıkları listeler.

FB.5.5.2.2. Sıcaklığı farklı olan sıvıların karıştırılması sonucu ısı alışverişi olduğuna yönelik bilimsel çıkarım yapabilme

- a) Farklı sıcaklıklardaki sıvılar arasında ısı alışverişi olduğunu tanımlar.
- b) Sıvıların karıştırılmadan önceki ve sonraki sıcaklıklarını kaydeder.
- c) Karıştırılan sıvılar arasında ısı alışverişi olduğunu değerlendirir.

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

SOSYAL BİLGİLER DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(5. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2024

5. SINIF

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme
- Dâhil olduğu grupları ve bu gruplardaki rollerini belirler.
 - Dâhil olduğu gruplar ile bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri belirler.
- SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme
- Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini örnekler üzerinden belirler.
 - Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yazılı, görsel veya dijital ürünlere dönüştürür.
 - Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini ifade eder.
- SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme
- Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerini sorgular.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için birlikte çalışabileceği grup üyeleriyle iletişim kurar.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için görev paylaşımında bulunur.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için fikir üretir.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin üretilen fikirleri müzakere eder.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin üretilen fikri uygulamak için eyleme geçer.

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirleyebilme

- a) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirler.
- b) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini görselleştirir.
- c) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini özetler.

SB.5.2.2. Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

- a) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrenin değişimine neden olan unsurları inceler.
- b) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrenin değişiminden etkilenen unsurları inceler.
- c) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin etkilerini sorgular.
- ç) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin neden ve sonuçlarını elde ettiği bilgilere dayanarak ifade eder.

SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme

- a) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlik planı yapar.
- b) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı farkındalık etkinliğini uygular.
- c) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı farkındalık etkinliğini değerlendirir.

SB.5.2.4. Ülkemize komşu devletler hakkında bilgi toplayabilme

- a) Ülkemize komşu devletlerle ilgili bilgilere ulaşmak amacıyla kullanacağı kaynakları belirler.
- b) Ülkemize komşu devletlerle ilgili bilgileri belirlediği kaynaklardan bulur.
- c) Ülkemize komşu devletlerle ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri doğrular.
- ç) Ülkemize komşu devletlerle ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri kaydeder.

5. SINIF

3. ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ

ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.5.3.1. Yaşadığı ildeki ortak miras öğelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme

- a) Yaşadığı ildeki somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerinden hareketle ortak mirasın önemi hakkında çıkarım yapar.
- b) Yapılan çıkarımlardan hareketle ortak mirasın önemini açıklayan bir ürün oluşturur.
- c) Ortak mirasın önemi hakkında çıkarımlarına dayalı olarak oluşturduğu ürünü paylaşır.

SB.5.3.2. Anadolu'da ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatlarına yönelik bakış açısı geliştirebilme

- a) Anadolu'da kurulmuş ilk yerleşmelerdeki toplumların sosyal hayatlarına ilişkin kaynakları inceler.
- b) Anadolu'da kurulmuş ilk yerleşmelerin özelliklerine ilişkin kaynaklardan edindiği bilgileri ifade eder.
- c) Anadolu'da kurulmuş ilk yerleşmelerdeki toplumların sosyal hayat unsurlarını günümüzdeki sosyal hayat unsurları ile karşılaştırır.
- ç) Anadolu'da kurulmuş ilk yerleşmelerdeki toplumların sosyal hayatlarını dönemin koşullarını göz önünde bulundurarak açıklar.
- d) Anadolu'da kurulan ilk yerleşmelerdeki toplumların sosyal hayatlarına yönelik çıkarımda bulunur.
- e) Çıkarımlarına dayanarak Anadolu'da kurulmuş ilk yerleşmelerde yaşayan toplumların sosyal hayatları ile ilgili bakış açısını kendi ifadeleriyle yansıtır.

SB.5.3.3. Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını karşılaştırabilme

- a) Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını belirler.
- b) Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarının benzerliklerini listeler.
- c) Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarının farklılıklarını listeler.

4. ÖĞRENME ALANI: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.5.4.1. Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme

- a) Demokrasi ve cumhuriyet kavramlarının niteliklerini belirler.
- b) Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi belirler.

SB.5.4.2. Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme

- a) Etkin vatandaş olmanın önemine ilişkin varsayımda bulunur.
- b) Etkin vatandaşın sahip olması gereken özellikleri listeler.
- c) Etkin olan ve olmayan vatandaş özelliklerini karşılaştırır.
- ç) Etkin vatandaş davranışlarının toplum düzenine etkisine yönelik tahminlerde bulunur.
- d) Etkin vatandaş olmanın önemini toplum düzeni açısından değerlendirir.

SB.5.4.3. Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme

- a) Temel insan hak ve sorumluluklarının önemine yönelik merak ettiği konuları tanımlar.
- b) Toplumsal hayatta insan hak ve sorumluluklarının önemine yönelik 5N1K tekniği kullanılarak sorular sorar.
- c) Temel insan hak ve sorumluluklarının önemine ilişkin bilgi toplar.
- ç) Temel insan hak ve sorumluluklarının önemine ilişkin topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.

SB.5.4.4. Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabilme

- a) Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabileceği kaynakları belirler.
- b) Belirlediği kaynaklardan ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkındaki bilgileri bulur.
- c) Belirlediği kaynaklardan ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Belirlediği kaynaklardan ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

İLKOKUL-ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI
(5. Sınıf)

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ**

2024

5. SINIF

1. ÜNİTE: ALLAH İNANCI

ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.5.1.1. Evrendeki mükemmel düzene ilişkin akıl yürütebilme

- a) Evrendeki mükemmel düzene ilişkin gözlem yapar.
- b) Evrendeki mükemmel düzenle ilgili örüntüler bulur.
- c) Evrendeki mükemmel düzene dair genellemeler yapar.

DKAB.5.1.2. Evrendeki mükemmel düzeni gözlem yoluyla fark edip Allah'ın (cc) varlığı ve birliğini gözleme dayalı tahmin edebilme

- a) Evrendeki mükemmel düzene ilişkin ön gözlem veya tecrübeyi Allah'ın (cc) varlığı ve birliği ile ilişkilendirir.
- b) Bu ilişkilerden hareketle Allah'ın (cc) var ve bir olduğuna dair çıkarım yapar.
- c) Tevhit inancına ilişkin sonuç çıkarır.

DKAB.5.1.3. Allah'ın (cc) güzel isimleri hakkında bilgi toplayabilme

- a) Allah'ın (cc) güzel isimleri konusunu araştırır.
- b) Allah'ın (cc) güzel isimleri hakkında bilgi toplar.
- c) Allah'ın (cc) güzel isimleri hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Allah'ın (cc) güzel isimleri hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

DKAB.5.1.4. İhlas suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme

- a) İhlas suresini ve bu surenin anlamını okur.
- b) İhlas suresinin anlamını kendi hayatı için anlamlı bir hâle getirir.
- c) İhlas suresinin anlamını değiştirmeyecek şekilde özetler.

2. ÜNİTE: NAMAZ

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.5.2.1. Namaz ibadetini özetleyebilme

- a) Namaz ibadetiyle ilgili çözümleme yapar.
- b) Namazı farz, vacip ve nafil olarak sınıflandırır.
- c) Namaz ibadetinin önemini kendi cümleleri ile aktarır.

DKAB.5.2.2. Namazın kılınışı gözlemleyebilme

- a) Namazın kılınışı gözlemek için hazırlık ve kılınış şartlarını ölçüt olarak açıklar.
- b) Namazın kılınışı hakkında öğretmen rehberliğinde bilgi toplar.
- c) Namazın kılınışı hakkında topladığı bilgileri sınıflandırır ve kaydeder.

DKAB.5.2.3. Namazın insan hayatına etkileri hakkında düşünebilme

- a) Namazın insan hayatına etkilerini araştırır.
- b) Namazın insana kazandırdıkları hakkında sonuç çıkarır.
- c) Namazın insana kazandırdıkları hakkında ulaştığı çıkarımları davranışlarına yansıtır.

DKAB.5.2.4. Tahiyat duasını ve bu duanın anlamını okuyarak yorumlayabilme

- a) Tahiyat duasını ve bu duanın anlamını okur.
- b) Tahiyat duasının anlamını kendi hayatı için anlamlı bir hâle getirir.
- c) Tahiyat duasının anlamını değiştirmeyecek şekilde özetler.

3. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.5.3.1. Kur'an-ı Kerim'in iç düzenini çözümleyebilme

- a) Kur'an-ı Kerim'in iç düzenini inceler.
- b) Ayet, sure ve cüz arasındaki ilişkileri inceler.

DKAB.5.3.2. Kur'an-ı Kerim'in temel özellikleri hakkında bilgi toplayabilme

- a) Kur'an-ı Kerim'in temel özellikleri konusunu araştırır.
- b) Kur'an-ı Kerim'in temel özellikleri hakkında bilgi toplar.
- c) Kur'an-ı Kerim'in temel özellikleri hakkında ulaştığı bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrular.
- ç) Kur'an-ı Kerim'in temel özellikleri hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

DKAB.5.3.3. Kuran-ı Kerim'in ana konularını sınıflandırabilme

- a) Kur'an-ı Kerim'i, hayatı tüm yönleriyle ele alan bir ölçüt olarak kabul eder.
- b) Kur'an-ı Kerim'in ana konularını bölümlere ayırır.
- c) Kur'an-ı Kerim'in ana konularını tasnif eder.
- ç) Kur'an-ı Kerim'in ana konularını listeler.

DKAB.5.3.4. Kevser suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme

- a) Kevser suresini ve bu surenin anlamını okur.
- b) Kevser suresinin anlamını kendi hayatı için anlamlı bir hâle getirir.
- c) Kevser suresinin anlamını değiştirmeyecek şekilde özetler.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(9. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2024

9. SINIF TEMALARI

1. TEMA: SÖZÜN İNCELİĞİ

ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

Metin Tahlili (Anlama)

Dinleme/İzleme

TDE1.1. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde dinlemeyi/izlemeyi yönetebilme

TDE1.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

a) TDE1.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinleme/izleme metnindeki bilgiler ile ön bilgileri arasında bağlantı kurar.

b) TDE1.2.2. Tahmin eder.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metnin başlık ve görsellerinden hareketle metnin yazılış amacını tahmin eder.

c) TDE1.2.3. Çıkarım yapar.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metinde açıkça sunulan bilgileri belirler.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metinden hareketle çıkarımlar yapar.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metinde açıkça ifade edilen neden-sonuç, koşul, varsayım bilgilerini belirler.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metnin konu ve/veya temasını belirler. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metnin yardımcı düşüncelerini belirler. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metinde ana düşüncüyü duyguyu belirler.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metinde yazarın (senarist/yönetmen/şair) metni yazma amacını belirler.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metinde yer alan bilgilerin sunulmuş şeklini inceler.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metindeki karakterlerin davranış-larından duygu ve düşüncelerine yönelik çıkarımlar yapar.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metin ile yazar (senarist/yönetmen/şair) arasındaki ilişkiyi belirler.

ç) TDE1.2.4. Karşılaştırır.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinde dinleme/izleme öncesi tahminleri ile metnin içeriğini karşılaştırır.

"Sözün İnceliği" temasında ele alınan dinlediği/izlediği metni belirlenen ölçütlere (içerik, tür, şekil, dönem, zihniyet, üslup, ileti) göre karşılaştırır.

Okuma

TDE2.1. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde okumayı yönetebilme

TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

- a) TDE2.2.1. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerden hareketle edebiyatın gü-zel sanatlarla ve diğer disiplinlerle ilişkisini belirler.
- b) TDE2.2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerdeki açık ve örtük iletiyi belirler.
- c) TDE2.2.3. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinleri taşıdıkları estetik değer, dil kullanımı vb. açılardan karşılaştırır.
- ç) TDE2.2.4. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerden hareketle edebiyata ilişkin estetik, imge, sembol, hayal gücü, çağrışım vb. kavramları açıklar.
- d) TDE2.2.5. Söz sanatlarının metni zenginleştirmek ve etkileyici hâle getirmek için üstlendiği rolü fark eder.

Edebiyat Atölyesi (Anlatma)**Konuşma**

TDE3.1. Söyleyişin inceliğini kullanarak akıcı bir konuşma süreci yönetebilme

TDE3.2. Muhatabını ikna etmek için söyleyiş inceliklerine yer veren bir konuşma içeriği oluşturabilme

TDE3.3. Muhatabını ikna etmek için söyleyiş inceliklerine yer veren bir konuşmada kural uygulayabilme

TDE3.4. Söyleyiş inceliğinin konuşmasına etkisini yansıtabilme

Yazma

TDE4.1. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtmak için paragraf düzeyindeki bir yazısında süreci yönetebilme

TDE4.2. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtan metinlerden edindiği söz varlığını kullanarak yazısına içerik oluşturabilme

TDE4.3. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısında kural uygulayabilme

TDE4.4. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısına yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

2. TEMA: ANLAM ARAYIŞI

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

Metin Tahlili (Anlama)

Dinleme/İzleme

TDE1.1. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde dinlemeyi/izlemeyi yönetebilme

TDE1.2. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

Okuma

TDE2.1. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde okumayı yönetebilme

TDE2.2. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

Edebiyat Atölyesi (Anlatma)

Konuşma

TDE3.1. Konusunu ana düşünce etrafında detaylandırdığı akıcı bir konuşma sürecini yönetebilme

TDE3.2. Konusunu ana düşünce etrafında detaylandırdığı konuşma içeriğini oluşturabilme

TDE3.3. Konusunu ana fikir etrafında detaylandırdığı konuşmasında kural uygulayabilme

TDE3.4. Konuşmasının içeriğinde kullandığı unsurların konuşmasına olan etkisini yansıtabilme

Yazma

TDE4.1. Konu zenginliği ve çeşitliliğini sağlayan edebî metinlerde yazma sürecini yönetebilme

TDE4.2. Yazısını zenginleştirecek içerik oluşturabilme

TDE4.3. Konu zenginliği ve çeşitliliğini sağlayan yazısında kural uygulayabilme

TDE4.4. Yazısına yönelik değerlendirmelerini konu ve diğer yazma unsurları bağlamında yansıtabilme

3. TEMA: ANLAMIN YAPI TAŞLARI

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

Metin Tahlili (Anlama)

Dinleme/İzleme

TDE1.1. “Anlamanın Yapı Taşları” temasında ele alınan metinlerde dinleme/izlemeyi yönetebilme

TDE1.2. “Anlamanın Yapı Taşları” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

TDE1.3. “Anlamanın Yapı Taşları” temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme

Okuma

TDE2.1. “Anlamanın Yapı Taşları” temasında ele alınan metinlerde okumayı yönetebilme

TDE2.2. “Anlamanın Yapı Taşları” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

TDE2.3. “Anlamanın Yapı Taşları” temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme

Edebiyat Atölyesi (Anlatma)

Konuşma

TDE3.1. Edebî metinlerde yapısal inceliklere odaklanan akıcı bir konuşma sürecini yönetebilme

TDE3.2. Benzetme, karşılaştırma yaparak yapısal özellikleri ortaya koyduğu bir konuşma içeriği oluşturabilme

TDE3.3. Benzetme, karşılaştırma yaparak yapısal özellikleri ortaya koyduğu bir konuşmada kural uygulayabilme

TDE3.4. Edebî metinlerdeki yapısal inceliklerin konuşmaya etkisine yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

Yazma

TDE4.1. Yapısını inceliklerle ördüğü bir yazılı anlatım sürecini yönetebilme

TDE4.2. Yapısı inceliklerle örülmüş edebî metinlerden edindiği söz varlığını kullanarak yazısı için içerik oluşturabilme

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ORTAÖĞRETİM
MATEMATİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(9. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2024

9. SINIF

1. TEMA: SAYILAR

ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MAT.9.1.1. Gerçek sayıların üslü ve köklü gösterimleriyle yapılan işlemlere dair muhakeme yapabilme

- a) Gerçek sayıların üslü ve köklü gösterimleriyle yapılan işlemlere ilişkin varsayımlarda bulunur.
- b) Farklı örneklerden elde ettiği örüntüleri listeleyerek varsayımlarına yönelik genellemeler yapar.
- c) Varsayımları ile genellemelerini karşılaştırır.
- ç) Elde ettiği genellemelerden üslü ve köklü gösterimlerle ilgili önermeler sunar.
- d) Üslü ve köklü gösterimlerle ilgili önermelerin kullanışlılığını problem durumlarında değerlendirir.
- e) Üslü ve köklü gösterimlerle ilgili matematiksel doğrulama yöntemlerini kullanır.
- f) Kullandığı matematiksel doğrulama yöntemlerini kullanışlılık açısından değerlendirir.

MAT.9.1.2. Gerçek sayı aralıklarının gösteriminde ve aralıklarla ilgili işlemlerde küme sembol ve işlemlerinden yararlanabilme

- a) Gerçek sayı aralıkları ve bunlarla yapılan işlemlerde kullanılan küme sembol ve işlemlerini bağlamlarındaki anlamı ile tanıır.
- b) Gerçek sayı aralıkları ve bunlarla yapılan işlemlerde kullanılan küme sembol ve işlemlerinden matematiksel durum veya probleme uygun olanı belirler.
- c) Gerçek sayı aralıkları ve bunlarla yapılan işlemlerin içerdiği küme sembol ve işlemlerini matematiksel durum veya probleme uygun şekilde kullanır.

MAT.9.1.3. Farklı sayı kümelerinin özellikleri hakkında muhakeme yapabilme

- a) Doğal sayılar, tam sayılar, rasyonel sayılar ve gerçek sayılara dair temel özelliklere (sıralama, arada olma ve işlem özellikleri) ilişkin varsayımlarda bulunur.
- b) Farklı sayı kümelerinde elde ettiği örüntüleri listeleyerek varsayımlarına yönelik genellemeler yapar.
- c) Varsayımları ile genellemelerini karşılaştırır.
- ç) Elde ettiği genellemelerden sayı kümelerinin özellikleri hakkında önermeler sunar.
- d) Önermelerin kullanışlılığını problem durumlarında değerlendirir.
- e) Elde ettiği önermeleri ispatlamak ya da çürütmek için matematiksel ispat yöntemlerini kullanır.
- f) Kullandığı matematiksel ispat yöntemlerini kullanışlılık açısından değerlendirir.

MAT.9.1.4. Gerçek sayıların işlem özelliklerini cebirsel olarak ifade etmede analogik akıl yürütebilme

- a) Gerçek sayıların işlem özellikleri ile bunların olası cebirsel karşılıklarını gözlemler.
- b) Gözlemlerinden yola çıkarak gerçek sayıların işlem özellikleri ile bunların cebirsel karşılıklarını tespit eder.
- c) Tespit ettiği özelliklerden çıkarımlar yapar.

2. TEMA: NİCELİKLER VE DEĞİŞİMLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MAT.9.2.1. Gerçek sayılarda $f(x) = x$ şeklinde tanımlı doğrusal referans fonksiyonun nitel özellikleri ile bu fonksiyondan türetilen $g(x) = a \cdot f(x \pm r) \pm k$, ($a, r, k \in \mathbb{R}$, $a \neq 0$) doğrusal fonksiyonların nitel özelliklerine ilişkin matematiksel muhakeme yapabilme

- Doğrusal referans fonksiyonun nitel özelliklerini (tanım kümesi, görüntü kümesi, işareti, artanlığı-azalanlığı, maksimum-minimum noktaları, sıfırları, bire birliği) matematiksel temsilleri kullanarak belirler.*
- Doğrusal referans fonksiyonun nitel özellikleri ile matematiksel temsilleri arasındaki ilişkileri belirler.*
- Doğrusal referans fonksiyonu grafik veya cebirsel temsili üzerinde yapılan işlemlerle diğer doğrusal fonksiyonlara dönüştürür.*
- Doğrusal referans fonksiyon ile elde ettiği doğrusal fonksiyonların grafik ve cebirsel temsilleri arasındaki ilişkiyi ifade eder.*
- Doğrusal referans fonksiyonun nitel özelliklerinden hareketle diğer doğrusal fonksiyonların nitel özelliklerine ilişkin varsayımlarda bulunur.*
- Varsayımlarına dayalı olarak doğrusal fonksiyonların nitel özelliklerine ilişkin örnekleri (cebirsel, sayısal veya grafiksel) geneller.*
- Genellemelerinin varsayımlarını karşılayıp karşılamadığını kontrol eder.*
- Genellemelerinden elde ettiği önermeleri uygun sözel veya sembolik dil ile sunar.*
- Elde ettiği önermelerin gerçek yaşam bağlamındaki kullanışlılığını değerlendirir.*
- Önermelerini grafiksel olarak doğrular veya cebirsel olarak ispatlar.*
- İşe koştuğu doğrulama veya ispat yöntemlerinin farklı durumlardaki kullanışlılığını değerlendirir.*

MAT.9.2.2. Gerçek sayılarda $f(x) = \pm |ax \pm b| \pm c$ ($a, b, c \in \mathbb{R}$, $a \neq 0$) şeklinde tanımlı mutlak değer fonksiyonlarının nitel özelliklerini incelemek için doğrusal fonksiyonlara bağlı analogik akıl yürütebilme

- Gerçek sayılarda $f(x) = x$ şeklinde tanımlı doğrusal referans fonksiyon ile $g(x) = \pm |x|$ fonksiyonu arasındaki ve gerçek sayılarda tanımlı bir h doğrusal fonksiyonu ile $k(x) = \pm |h(x)| \pm c$ ($c \in \mathbb{R}$) şeklinde tanımlı mutlak değer fonksiyonu arasındaki cebirsel ve grafiksel benzerlikleri, farklılıkları gözlemler.*
- Gözlemlerinden yola çıkarak gerçek sayılarda $f(x) = \pm |ax \pm b| \pm c$ ($a, b, c \in \mathbb{R}$, $a \neq 0$) şeklinde tanımlı mutlak değer fonksiyonunun nitel özelliklerini tespit eder.*
- Tespit ettiği nitel özelliklerinden hareketle gerçek sayılarda $f(x) = \pm |ax \pm b| \pm c$ ($a, b, c \in \mathbb{R}$, $a \neq 0$) şeklinde tanımlı mutlak değer fonksiyonunun parçalı gösterimine yönelik çıkarımlarda bulunur.*

MAT.9.2.3. Doğrusal fonksiyonlarla ifade edilebilen denklem ve eşitsizlikler içeren problem çözebilme

- Doğrusal fonksiyonlarla ifade edilebilen denklem ve eşitsizliklere ilişkin bileşenleri (denklemi oluşturan fonksiyonların nitel özellikleri ile cebirsel ve grafik temsilleri) belirler.*
- Doğrusal fonksiyonlarla ifade edilebilen denklem ve eşitsizliklere ilişkin matematiksel bileşenlerin aralarındaki ilişkileri belirler.*
- Doğrusal fonksiyonlarla ifade edilebilen denklem ve eşitsizliklerin problem bağlamındaki temsillerini farklı temsillere dönüştürür.*
- Dönüştürdüğü temsillerin problem bağlamındaki anlamını ifade eder.*

- d) Elde ettiği ve yorumladığı farklı temsillere dayalı olarak problemin çözümü için strateji oluşturur.
- e) Belirlediği stratejiyi kullanarak problemi çözer.
- f) Elde ettiği çözümü uygun yöntemleri seçerek doğrular.
- g) Problemin olası çözüm stratejilerini gözden geçirir.
- ğ) Problemin olası çözüm stratejilerine dayalı olarak çıkarımlar yapar.
- h) Çıkarımlarının geçerliliğini sözel, cebirsel ve grafiksel argümanlarla değerlendirir.

3. TEMA: ALGORİTMA VE BİLİŞİM

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MAT.9.3.1. Algoritma temelli yaklaşımlarla problem çözebilme

- a) Algoritmik yaklaşımla ele alınabilecek bir problemdeki işlem ve süreçlere yönelik bileşenleri belirler.
- b) Problem durumlarında temsillerle (liste, tablo, çizge, akış şeması, algoritmik doğal dil, sözde kod gibi) matematiksel yapılar arasındaki ilişkileri belirler.
- c) Problem durumlarındaki sözel, görsel veya cebirsel ifadeleri algoritmik dile dönüştürür.
- ç) Karşılaşılan problem durumlarında geçen algoritmik dili; sözel, görsel veya cebirsel olarak açıklar.
- d) Karşılaşılan problem durumlarında algoritma temelli bir çözüm stratejisi oluşturur.
- e) Karşılaşılan problem durumlarında seçtiği algoritma temelli çözüm stratejisini kullanır.
- f) Karşılaşılan problem durumlarında seçtiği algoritma temelli çözüm stratejisini kontrol eder.
- g) Algoritma temelli çözülebilen problemlerin olası çözüm stratejilerini gözden geçirir.
- ğ) Algoritma temelli çözülebilen problemlerde çözüme ulaştıran stratejilere yönelik çıkarımlar yapar.
- h) Algoritma temelli çözülebilen problemlerde çözüme ulaştıran stratejilere yönelik çıkarımları değerlendirir.

MAT.9.3.2. Algoritmik yapılar içerisindeki mantık bağlaçlarını ve niceleyicileri çözümleyebilme

- a) Algoritmik yapılar içerisinde kullanılan mantık bağlaçlarını ve niceleyicileri belirler.
- b) Algoritmik yapılar ile mantık bağlaçları ve niceleyiciler arasındaki ilişkileri belirler.

4. TEMA: GEOMETRİK ŞEKİLLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MAT.9.4.1. Üçgende açı ve kenarla ilgili özellikleri, üçgenin açı ve kenarları arasındaki ilişkileri doğrulayabilme veya ispatlayabilme

a) Üçgende iç ve dış açı ölçülerinin toplamına, açılara karşılık gelen kenarlarla ilgili özelliklere ve kenar uzunlukları arasındaki ilişkilere dair farklı doğrulama veya ispatları kullanır.

b) Yapılan doğrulama veya ispatları yeni durumlara uyarlayarak değerlendirir.

5. TEMA: EŞLİK VE BENZERLİK

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MAT.9.5.1. Geometrik dönüşümlerle ilgili çıkarım yapabilme

- a) Mevcut bilgisi dâhilinde geometrik dönüşümlerin (yansıma, öteleme, dönme) özelliklerine, bir geometrik şeklin dönüşüm sonrasında oluşan görüntüsüne ilişkin varsayımlarda bulunur.
- b) İncelediği örnekler üzerinden dönüşümlerin özelliklerine ve şekillerin dönüşümler altındaki görüntüsüne ilişkin varsayımlarına dayalı örüntüleri geneller.
- c) Dönüşümlerin özellikleri ve şekillerin dönüşümler altındaki görüntüsüne ilişkin varsayımları ile genellemelerini karşılaştırır.
- ç) Elde ettiği genellemelerden hareketle dönüşümlerin özelliklerine ve şekillerin dönüşümler altındaki görüntüsüne ilişkin önermeler sunar.
- d) Geometrik dönüşümlerle ilgili elde ettiği önermeleri konu ile ilgili başka çıkarımlar yapmak için kullanarak değerlendirir.

MAT.9.5.2. İki üçgenin eş veya benzer olması için gerekli olan asgari koşullarla ilgili çıkarım yapabilme

- a) İki üçgenin eş veya benzer olma koşullarına ilişkin varsayımlarda bulunur.
- b) İncelediği örnekler üzerinden iki üçgenin eş veya benzer olma koşullarına ilişkin varsayımlarına dayalı örüntüleri geneller.
- c) İki üçgenin eş veya benzer olma koşullarına ilişkin varsayımları ile elde ettiği genellemeleri karşılaştırır.
- ç) Ulaştığı genellemelerden iki üçgenin eş veya benzer olma koşullarına ilişkin önermeler sunar.
- d) İki üçgenin eş veya benzer olma koşullarına dair elde ettiği önermelerin farklı ve yeni durumların anlamlandırılmasına yönelik sunduğu katkıyı değerlendirir.

MAT.9.5.3. Bir üçgenden hareketle ona benzer üçgenler oluşturma ile ilgili yansıtmayı yapabilme

- a) Bir üçgene benzer üçgenler oluştururken eşlik ve benzerlik deneyimlerini gözden geçirir.
- b) Deneyimlerine dayalı çıkarımlar yapar.
- c) Bir üçgenden hareketle ona benzer üçgenler oluşturma ile ilgili ulaşılan çıkarımları farklı problem durumlarında değerlendirir.

MAT.9.5.4. Tales, Öklid ve Pisagor teoremlerini ispatlayabilme

- a) Tales, Öklid ve Pisagor teoremlerine ilişkin farklı ispatları kullanır.
- b) Kullandığı matematiksel ispat ve teoremleri yeni durumlara uyarlayarak değerlendirir.

MAT.9.5.5. Eşlik ve benzerlikle ilgili çıkarım ve teoremleri içeren problemleri çözebilme

- a) Problemin verilen ve istenenlerine ilişkin parçaları belirler.
- b) Problemde verilenler, istenenler ve gerekli işlemler arasındaki ilişkileri belirler.
- c) Problemin parçaları arasındaki ilişkileri problem bağlamına uygun olarak dönüştürür.
- ç) Matematiksel temsillere dönüştürdüğü problemi kendi ifadeleri ile açıklar.
- d) Problemin çözümünü gerçekleştirmek için stratejiler oluşturur.
- e) Belirlediği stratejiyi çözüm için uygulayarak problemi çözer.

- f) Problemin çözümünü kontrol eder.
- g) Problemin çözümü için geliştirdiği, kullandığı stratejilerdeki kısa yolları ve çözüme ulaştırmayan stratejileri belirleyerek çözüme ilişkin deneyimini gözden geçirir.
- ğ) Çözüme ulaştıran stratejilerden hangilerinin hangi tür problemlere uygulanabileceğine ilişkin çıkarım yapar.
- h) Ulaştığı çıkarımların geçerliliğini matematiksel örneklerle değerlendirir.

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ORTAÖĞRETİM
FİZİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(9. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2024

2. FİZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELER

9. SINIF

1. ÜNİTE: FİZİK BİLİMİ VE KARIYER KEŞFİ

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

FİZ.9.1.1. Fizik biliminin tanımına yönelik tümevarımsal akıl yürütebilme

- a) Fizik biliminin diğer disiplinlerle arasındaki ilişkileri belirler.
- b) Fizik bilimini belirlediği ilişkilerden yararlanarak tanımlar.

FİZ.9.1.2. Fizik biliminin alt dallarını sınıflandırabilme

- a) Fizik biliminin alt dallarının niteliklerini belirler.
- b) Fizik biliminin alt dallarını niteliklerine göre gruplandırır.
- c) Fizik biliminin alt dallarını çalışma alanlarıyla ilişkilendirerek etiketler.

FİZ.9.1.3. Fizik bilimine katkıda bulunmuş bilim insanlarının deneyimlerini yansıtabilme

- a) Fizik bilimine katkıda bulunmuş bilim insanlarının bilime bakış açılarını, çalışma biçimlerini ve çalışmalarının bilime etkilerini inceler.
- b) Fizik bilimine katkıda bulunmuş bilim insanlarının bilime bakış açıları, çalışma biçimleri ve çalışmalarının bilime etkileri hakkında deneyimlerine dayalı çıkarım yapar.
- c) Fizik bilimine katkıda bulunmuş bilim insanlarının bilime bakış açıları, çalışma biçimleri ve çalışmalarının bilime etkileri hakkında ulaşılan çıkarımları değerlendirir.

FİZ.9.1.4. Bilim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren kurum veya kuruluşlarda fizik bilimi ile ilişkili kariyer olanaklarını sorgulayabilme

- a) Bilim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren kurum veya kuruluşlarda fizik bilimi ile ilişkili çalışmalara ve mesleklere yönelik merak ettiği konuları belirler.
- b) Bilim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren kurum veya kuruluşlarda fizik bilimi ile ilişkili çalışmalara ve mesleklere yönelik sorular sorar.
- c) Bilim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren kurum veya kuruluşlarda fizik bilimi ile ilişkili çalışmalar ve meslekler hakkında bilgi toplar.
- ç) Bilim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren kurum veya kuruluşlarda fizik bilimi ile ilişkili çalışmalara ve mesleklere yönelik topladığı bilgilerin doğru olup olmadığını değerlendirir.
- d) Fizik biliminin çalışma alanlarından yararlanan meslekler hakkında çıkarım yapar.

2. ÜNİTE: KUVVET VE HAREKET

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- FİZ.9.2.1. SI birim sisteminde birimleri verilen temel ve türetilmiş nicelikleri sınıflandırabilme
- a) Birimleri SI birim sisteminde verilen temel ve türetilmiş niceliklerin niteliklerini tanımlar.
 - b) Birimleri SI birim sisteminde verilen temel ve türetilmiş nicelikleri niteliklerine göre gruplandırır.
 - c) Birimleri SI birim sisteminde verilen nicelikleri temel ve türetilmiş nicelikler olarak adlandırır.
- FİZ.9.2.2. Skaler ve vektörel nicelikleri karşılaştırabilme
- a) Skaler ve vektörel niceliklerin özelliklerini belirler.
 - b) Skaler ve vektörel niceliklerin benzerliklerini listeler.
 - c) Skaler ve vektörel niceliklerin farklılıklarını listeler.
- FİZ.9.2.3. Aynı doğrultu üzerinde yer alan farklı vektörlerin yön ve büyüklüklerine yönelik bilimsel çıkarım yapabilme
- a) Aynı doğrultu üzerinde yer alan farklı vektörlerin yön ve büyüklüklerini tanımlar.
 - b) Aynı doğrultu üzerinde yer alan farklı vektörlerin yön ve büyüklükleri ile ilgili verileri toplayarak kaydeder.
 - c) Verileri yorumlayarak eşit vektör, zıt vektör ve reel sayıyla çarpılmış vektörlere ilişkin değerlendirmeler yapar.
- FİZ.9.2.4. Vektörlerin toplanmasında kullanılan uç uca ekleme ve paralel kenar yöntemi ile bileşenlerine ayırma işlemine ilişkin tümevarımsal akıl yürütebilme
- a) Vektörlerin toplanmasında kullanılan uç uca ekleme ve paralel kenar yöntemi ile bileşenlerine ayırma işlemi inceleyerek toplama yöntemlerinde kullanılan örnekleri bulur.
 - b) Vektörlerin toplanmasında kullanılan uç uca ekleme ve paralel kenar yöntemi ile bileşenlerine ayırma işlemine ilişkin genelleme yapar.
- FİZ.9.2.5. Doğadaki temel kuvvetleri karşılaştırabilme
- a) Doğadaki temel kuvvetlere ilişkin özellikleri belirler.
 - b) Doğadaki temel kuvvetlere ilişkin benzerlikleri listeler.
 - c) Doğadaki temel kuvvetlere ilişkin farklılıkları listeler.
- FİZ.9.2.6. Hareketin temel kavramlarının tanımlarına yönelik tümevarımsal akıl yürütebilme
- a) Hareketin temel kavramlarına yönelik örnekleri gözlemleyerek görseller arasındaki benzerlikleri bulur.
 - b) Hareketin temel kavramlarına ilişkin genellemeler yapar.
- FİZ.9.2.7. Hareket türlerini sınıflandırabilme
- a) Hareket türlerinin niteliklerini belirler.
 - b) Hareket türlerini ortak özelliklerine göre gruplandırır.
 - c) Hareket türlerine göre oluşturduğu grupları adlandırır.

3. ÜNİTE: AKIŞKANLAR

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

FİZ.9.3.1. Basınca yönelik çıkarımlarda bulunabilme

- a) Basınca etki eden etmenleri tanımlar.
- b) Basınç ile ilgili topladığı verileri kaydeder.
- c) Basınç ile ilgili topladığı verilerden ulaştığı matematiksel modeli kullanarak basınca ilişkin çıkarımlar yapar.

FİZ.9.3.2. Durgun sıvılarda basınca yönelik çıkarımlarda bulunabilme

- a) Durgun sıvılarda basınca etki eden etmenleri tanımlar.
- b) Durgun sıvılarda basınç ile ilgili topladığı verileri kaydeder.
- c) Durgun sıvılarda basınç ile ilgili topladığı verilerden ulaştığı matematiksel modeli kullanarak durgun sıvılarda basınca ilişkin çıkarımlar yapar.

FİZ.9.3.3. Sıvılarda basıncın kullanıldığı günlük hayat örneklerine ilişkin sorgulama yapabilme

- a) Günlük hayatta sıvılarda basıncın kullanılmasına ilişkin merak ettiği konuyu belirler.
- b) Günlük hayatta sıvılarda basıncın kullanılmasına ilişkin merak ettiği konu ile ilgili sorular sorar.
- c) Günlük hayatta sıvılarda basıncın kullanılmasına ilişkin merak ettiği konu hakkında bilgi toplar.
- ç) Günlük hayatta sıvılarda basıncın kullanılmasına ilişkin merak ettiği konu ile ilgili topladığı bilgilerin doğru olup olmadığını değerlendirir.
- d) Günlük hayatta sıvılarda basıncın kullanılmasına ilişkin merak ettiği konu ile ilgili topladığı bilgiler üzerinden çıkarımda bulunur.

FİZ.9.3.4. Açık hava basıncına ilişkin çıkarım yapabilme

- a) Sıvı basıncına ilişkin bilgilerinden yararlanarak açık hava basıncına yönelik hipotez kurar.
- b) Sıvı basıncıyla açık hava basıncı arasındaki ilişkileri listeler.
- c) Sıvı basıncıyla açık hava basıncını karşılaştırır.
- ç) Açık hava basıncına ilişkin önermeler sunar.
- d) Açık hava basıncına ilişkin bilgilerini farklı durumlarda değerlendirir.

FİZ.9.3.5. Kaldırma kuvvetini etkileyen değişkenleri belirlemeye yönelik deney yapabilme

- a) Kaldırma kuvveti ile kaldırma kuvvetini etkileyen değişkenleri belirlemeye yönelik bir deney tasarlar.
- b) Kaldırma kuvveti ile ilgili deney düzeneğinden veri toplayarak kaldırma kuvvetinin bağlı olduğu değişkenleri analiz eder.

FİZ.9.3.6. Kaldırma kuvveti ile sıvılardaki basınca neden olan kuvvet arasındaki ilişkiye yönelik çıkarım yapabilme

- a) Kaldırma kuvveti ile yer değiştiren sıvının ağırlığı arasındaki ilişkiye dair hipotez kurar.
- b) Kaldırma kuvveti ile ilgili yaptığı deneyden elde ettiği verileri kullanarak matematiksel modeli bulur.
- c) Kaldırma kuvveti ve sıvı basıncına ait matematiksel modelleri karşılaştırır.
- ç) Kaldırma kuvveti ve sıvılardaki basınca neden olan kuvvet arasındaki ilişkiye dair önermede bulunur.
- d) Kaldırma kuvveti ve sıvılardaki basınca neden olan kuvvet arasındaki ilişkiye dair değerlendirme yapar.

3. ÜNİTE: AKIŞKANLAR

FİZ.9.3.7. Akışkanın geçtiği borunun kesit alanı ile akışkanın sürati ve boru çeperlerine yaptığı basınç arasındaki ilişkiye yönelik tümevarımsal akıl yürütebilme

- a) Akışkanların sürati ile basıncı arasındaki ilişkiyi gözlemleyerek aralarındaki ilişkiyi tespit eder.
- b) Akışkanın sürati ile basıncı arasındaki ilişkiyi günlük hayat örnekleri üzerinden geneller.

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ORTAÖĞRETİM
KİMYA DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(9. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2024

2. KİMYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR

9. SINIF TEMALARI

1. TEMA: ETKİLEŞİM

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

KİM.9.1.1. Kimya biliminin günlük hayata katkısına ilişkin çıkarım yapabilme

- Evde kullanılan kimyasal ürünlerin niteliklerini gözlemleyebileceği ortamlar oluşturur.
- Gözlem yapacağı kimyasal ürünlerin niteliklerindeki farklılıkları ortaya çıkarır.
- Kimyasal ürünlerin niteliklerindeki farklılıkları kimya bilimiyle ilişkilendirmek üzere topladığı veri ya da verileri kaydeder.
- Topladığı veri ya da verileri yorumlayarak kimya biliminin günlük hayata katkısına ilişkin değerlendirme yapar.

KİM.9.1.2. Farklı ortamlarda kimyasal maddelerin kullanımından kaynaklanan problemleri çözebilme

- Farklı ortamlarda kimyasal maddelerin kullanımından kaynaklanan problemleri yapılandırır.
- Farklı ortamlarda kimyasal maddelerin kullanımına yönelik yapılandığı problemleri özetler.
- Farklı ortamlarda kimyasal maddelerin kullanımına yönelik yapılandığı problemlerin çözümünü gözleme/mevcut bilgiye/veriye dayalı tahmin eder.
- Kimyasal maddelerin kullanımına yönelik yapılandığı problemler hakkında kimyasal maddelerin kullanımı ve güvenlik konusu temelinde akıl yürütür.
- Kimyasal maddelerin kullanımına yönelik yapılandığı problemlerin çözümüne ilişkin değerlendirmede bulunur.

KİM.9.1.3. Atom teorilerindeki varsayımları kullanarak bilimsel bilginin değişebilirliğine ilişkin çıkarım yapabilme

- Atom teorilerinin gelişim sürecinde atomun yapısına ilişkin niteliklerin farkını ortaya koyar.
- Elektron, proton ve nötronun yükü, kütlesi ve keşif tarihlerine ilişkin hazır veri seti kullanır.
- Atom ve atom altı parçacıklar ile ilgili bilimsel verileri inceleyerek bilimsel bilginin değişebilirliğini değerlendirir.

KİM.9.1.4. Atom orbitallerinin bağıl enerjilerine ilişkin veriye dayalı tahminde bulunabilme

- Verilere dayalı olarak atom orbitallerinin bağıl enerjilerine ilişkin önermeler oluşturur.
- Atom orbitallerinin bağıl enerjilerine ilişkin veriye dayalı olan ve olmayan önermeleri karşılaştırır.
- Orbitallere ait bağıl enerji diyagramlarından elde ettiği verileri inceleyerek geçersiz çıkarımları ayıklar.
- Atom orbitallerinin bağıl enerjilerine ilişkin geçerli tahminleri temelinde yargıya varır.

KİM.9.1.5. Elektronların atom orbitallerine yerleşimine ilişkin tümevarımsal akıl yürütebilme

- Elektronların atom orbitallerine yerleşimine ilişkin örüntü bulur.
- Bilimsel ilkelere ulaşmak için örüntülerden genellemeler yapar.

KİM.9.1.6. Elementlerin periyodik tablodaki yerlerine ilişkin tümevarımsal akıl yürütebilme

- a) Atomların elektron dizilimiyle periyodik tablodaki yeri arasında örüntü bulur.
- b) Atomların elektron dizilimiyle periyodik tablodaki yeri arasında bulduğu örüntüyü yeni örnekler üzerinde dener.
- c) Atomların periyodik tablodaki yerini belirlemede kullanılan kurallara ilişkin genelleme yapar.
- ç) Genellemelerini bilim insanlarının genellemeleri ile karşılaştırır.

KİM.9.1.7. İyon oluşumuna ilişkin tümevarımsal akıl yürütebilme

- a) Atomların elektron dizilimiyle iyonların elektron dizilimi arasında örüntü bulur.
- b) İyon oluşumuna ilişkin genelleme yapar.

KİM.9.1.8. Elementlerin periyodik özelliklerinin periyodik tablodaki değişimini çözümleyebilme

- a) Elementlerin periyodik özelliklerini etkileyen etmenleri belirler.
- b) Elementlerin periyodik özelliklerini etkileyen etmenler ile periyodik tablodaki değişimler arasındaki ilişkiyi belirler.

2. TEMA: ÇEŞİTLİLİK

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

KİM.9.2.1. Metalik bağın oluşumuna yönelik tümevarımsal akıl yürütebilme

- a) Pozitif yüklü metal iyonları ile negatif yüklü elektron denizi arasında örüntü oluşturur.
- b) Metalik bağın oluşumuna ilişkin genelleme yapar.

KİM.9.2.2. İyonik bağın oluşumunu bilimsel gözleme dayalı tahmin edebilme

- a) Metal ve ametallerden oluşan katyonlar ve anyonlar arasındaki elektrostatik etkileşim sürecine ilişkin gözlem temelinde önermeler oluşturur.
- b) Katyonlar ve anyonlar arasındaki etkileşim sürecine ilişkin gözleme dayalı olan ve olmayan önermeleri karşılaştırır.
- c) Katyonlar ve anyonlar arasındaki etkileşim sürecine ilişkin tahminlerini temellendirmek için gözlem verilerinden sonuç çıkarır.
- ç) Katyonlar ve anyonlar arasındaki etkileşim süreci ile ilgili gözlemlenmemiş durumlara ilişkin tahminde bulunur.
- d) Katyonlar ve anyonlar arasındaki etkileşimle ilgili tahminlerinin geçerliliğini sorgular.

KİM.9.2.3. Kovalent bağ oluşumunu bilimsel gözleme dayalı tahmin edebilme

- a) Bağ yapan ametal atomlarının çekirdekleri ve ortak kullanılan elektronlar arasındaki elektrostatik etkileşim sürecine ilişkin gözlem temelinde önermeler oluşturur.
- b) Gözleme dayalı olan ve olmayan önermeleri karşılaştırır.
- c) Ametal atomları arasındaki etkileşim sürecine ilişkin tahminlerini temellendirmek için gözlem verilerinden sonuç çıkarır.
- ç) Ametal atomları arasındaki etkileşimler ile ilgili gözlemlenmemiş durumlara ilişkin tahminde bulunur.
- d) Tahminlerinin geçerliliğini sorgular.

KİM.9.2.4. Moleküllerin Lewis nokta yapısına ilişkin çıkarımda bulunabilme

- a) Moleküllerin Lewis nokta yapısına ilişkin varsayımda bulunur.
- b) Lewis nokta yapısını kullanarak moleküllerin yapısına ilişkin örüntüler oluşturur.
- c) Oluşturduğu örüntüleri kullanarak farklı moleküllerin yapılarını karşılaştırır.
- ç) Lewis nokta yapısının oluşturulmasına ilişkin önermeler sunar.
- d) Önermelerini farklı moleküllerin Lewis nokta yapılarını kullanarak değerlendirir.

KİM.9.2.5. Molekülleri polar ya da apolar olarak sınıflandırabilme

- a) Moleküllerin polarlığını belirlemek için ölçütler (elektronegatiflik farkı, merkez atomdaki ortaklanmamış elektron çifti) oluşturur.
- b) Elektronegatiflik farkının ve elektron çifti itmesinin etkisiyle oluşan molekül yapılarını ayırıştırır.
- c) Molekülleri dipol momentine göre gruplandırır.
- ç) Molekülleri polar ya da apolar olarak adlandırır.

KİM.9.2.6. Bileşikler adlandırma kurallarına ilişkin tümdengelimsel akıl yürütebilme

- a) İyonik ve kovalent bağlı bileşikler oluşturulan atom veya iyonları belirler.
- b) İyonik ve kovalent bağlı bileşikler oluşturulan atomların veya iyonların adları ile bileşiklerin adları arasında ilişki kurar.
- c) İyonik ve kovalent bağlı bileşiklerin adlandırma kurallarına ilişkin genelleme yapar.

KİM.9.2.7. Moleküller arası etkileşimleri sınıflandırabilme

- a) Moleküller arası etkileşimlerin sınıflandırılmasına ilişkin ölçütler (atom, iyon, polar molekül, apolar molekül) belirler.
- b) Belirlediği ölçütler doğrultusunda aynı ya da farklı kimyasal türler arasında oluşan moleküller arası etkileşimleri ayırır.
- c) Moleküller arası etkileşimleri gruplandırır.
- ç) Oluşturduğu grupları adlandırıp bilimsel karşılığıyla kıyaslar.

KİM.9.2.8. Etkileşimlerin katıların özelliklerine etkilerine ilişkin bilimsel çıkarım yapabilme

- a) Aynı ya da farklı etkileşimlere sahip katılara ilişkin niteliklerin farkını ortaya koyar.
- b) Etkileşimlerle katılar arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere gözlem verilerini veya hazır veri setini kullanır.
- c) Çıkarımlarını bilim insanlarının çıkarımları ile karşılaştırır.

KİM.9.2.9. Sıvıların buhar basıncını etkileyen faktörlere ilişkin hipotez oluşturabilme

- a) Buhar basıncını etkileyebilecek faktörleri belirlemek amacıyla sorular oluşturur.
- b) Belirlediği faktörlerin buhar basıncına etkilerini neden-sonuç ilişkileri kurarak belirtir.
- c) Belirlediği faktörlerin buhar basıncına etkilerini araştırabilmek için bağımlı-bağımsız değişkenleri ve kontrol değişkenlerini belirler.
- ç) Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere denemeler yapar.
- d) Sıvıların buhar basıncını etkileyen faktörleri belirlemek için sunduğu önermeleri bilimsel kuramlar ile destekler.

KİM.9.2.10. Sıvıların kaynama sıcaklığını etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik kanıt kullanabilme

- a) Sıvıların kaynama sıcaklığını etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik ölçütler (moleküller arası etkileşimin türü, açık hava basıncı) belirler.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM
BİYOLOJİ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(9. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2024

2. BİYOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR

9. SINIF

1. TEMA: YAŞAM

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BİY.9.1.1. Biyolojideki dönüm noktalarının insan hayatına katkılarını sorgulayabilme

- a) *Biyolojideki dönüm noktalarının insan hayatına katkılarını belirtir.*
- b) *Biyolojideki dönüm noktalarının insan hayatına katkılarıyla ilgili sorular sorar.*
- c) *Biyolojideki dönüm noktalarının insan hayatına katkılarıyla ilgili bilgi toplar.*
- ç) *Biyolojideki dönüm noktalarının insan hayatına katkılarıyla ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
- d) *Biyolojideki dönüm noktalarının insan hayatına katkılarıyla ilgili topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.*

BİY.9.1.2. Bilimsel araştırma süreçlerinde bilimin doğasını yorumlayabilme

- a) *Bilimsel araştırma süreçlerinde bilimin doğasının özelliklerini inceler.*
- b) *Bilimsel araştırma süreçlerinde bilimin doğasıyla ilgili elde ettiği bilgileri bağlamdan kopmadan dönüştürür.*
- c) *Bilimsel araştırma süreçlerinde bilimin doğasıyla ilgili elde ettiği bilgileri anlamı değiştirmeyecek şekilde kendi cümleleriyle yeniden ifade eder.*

BİY.9.1.3. Bilimsel araştırmaların bilim etiğine uygunluğu ile ilgili bilgi toplayabilme

- a) *Bilimsel araştırmaların bilim etiğine uygunluğunu tespit edebilmek için kullanacağı araçları belirler.*
- b) *Belirlediği araçları kullanarak bilimsel araştırmaların bilim etiğine uygunluğu ile ilgili bilgilere ulaşır.*
- c) *Bilimsel araştırmaların bilim etiğine uygunluğu ile ilgili ulaştığı bilgileri doğrular.*
- ç) *Bilimsel araştırmaların bilim etiğine uygunluğu ile ilgili ulaştığı bilgileri kaydeder.*

BİY.9.1.4. Çevresindeki canlıların özelliklerini bilimsel olarak gözlemleyebilme

- a) *Canlıların özellikleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemek üzere yaptığı gözlemlerden yararlanarak veri toplar ve topladığı verileri kaydeder.*
- b) *Gözlemlediği canlıların özelliklerindeki farklılıkları ortaya koyar.*
- c) *Canlıların ortak özelliklerine dair yaptığı gözlemlerin süresini ve sıklığını artırır.*
- ç) *Gözlem süresi ve sıklığını artırmasına paralel olarak canlıların ortak özellikleriyle ilgili geçerli açıklamalarda bulunur.*
- d) *Canlıların ortak özelliklerinden yola çıkarak virüslerin canlı veya cansız olarak sınıflandırılmama nedenlerini açıklar.*

BİY.9.1.5. Canlıları sınıflandırabilme

- a) *Canlıları sınıflandırmak için kullanacağı nitelikleri belirler.*
- b) *Belirlediği/tanımladığı niteliklere göre canlıları ayrıştırır.*
- c) *Ayrıştırdığı canlıları belirli bir başlık altında gruplandırır.*
- ç) *Modern sınıflandırmaya göre gruplandığı canlılara ilişkin adlandırmalarını bilimdeki karşılığıyla etiketler.*

BİY.9.1.6. Üç üst âlem (domain) sisteminde yer alan canlıların özellikleri ile ilgili çıkarım yapabilme

- a) *Üç üst âlem (domain) sisteminde yer alan canlıların özellikleri ile ilgili bilgilerinden hareketle varsayımda bulunur.*
- b) *Üç üst âlem (domain) sisteminde yer alan canlıların özellikleri ile ilgili örüntüleri listeler.*
- c) *Üç üst âlem (domain) sisteminde yer alan canlıların özellikleri ile ilgili karşılaştırma yapar.*
- ç) *Üç üst âlem (domain) sisteminde yer alan canlıların özelliklerine ilişkin önerme sunar.*
- d) *Üç üst âlem (domain) sisteminde yer alan canlıların özelliklerine ilişkin değerlendirme yapar.*

BİY.9.1.7. Biyoçeşitliliği oluşturan unsurlarla ilgili bilimsel çıkarım yapabilme

- a) *Biyoçeşitliliği oluşturan unsurların niteliklerini tanımlar.*
- b) *Belirlediği niteliklerle ilgili topladığı verileri kaydeder.*
- c) *Biyoçeşitliliği oluşturan unsurların nitelikleriyle ilgili topladığı verileri yorumlar ve değerlendirir.*

2. TEMA: ORGANİZASYON

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BİY.9.2.1. İnorganik moleküllerin önemi hakkında bilimsel çıkarım yapabilme

- a) *İnorganik moleküllerin özelliklerini tanımlar.*
- b) *Suyun genel özellikleri ve minerallerin görevleri ile ilgili bilgi/veri toplar ve topladığı bilgiyi/veriyi kaydeder.*
- c) *İnorganik moleküllerin önemiyle ilgili verileri yorumlar ve değerlendirir.*

BİY.9.2.2. Organik moleküllerin yapısı ve çeşitleriyle ilgili bilgi toplayabilme

- a) *Organik moleküllerin yapısı ve çeşitleriyle ilgili bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.*
- b) *Belirlediği araçları kullanarak organik moleküllerin yapısı ve çeşitleriyle ilgili bilgilere ulaşır.*
- c) *Organik moleküllerin yapısı ve çeşitleriyle ilgili ulaştığı bilgileri doğrular.*
- ç) *Organik moleküllerin yapısı ve çeşitleriyle ilgili ulaştığı bilgileri kaydeder.*

BİY.9.2.3. Besinlerin yapısında karbohidrat, yağ ve protein varlığının belirlenmesiyle ilgili deney yapabilme

- a) *Besin maddelerinde karbohidrat, yağ ve protein varlığını belirlemek için deney tasarlar.*
- b) *Tasarladığı deneyde araç kullanarak karbohidrat, yağ ve protein analizini yapar.*

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ORTAÖĞRETİM
TARİH DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(9. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2024

2. TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELER

9. SINIF

1. GEÇMİŞİN İNŞA SÜRECİNDE TARİH

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TAR.9.1.1. Tarih öğrenmenin bireye ve topluma faydalarını yorumlayabilme

- a) Tarih öğrenmenin bireye ve topluma faydalarını kaynaklardan inceler.
- b) Tarih öğrenmenin bireye ve topluma faydalarıyla ilgili incelediği kaynakları bağlamından kopmadan özetler.
- c) Tarih öğrenmenin bireye ve topluma faydalarını kendi cümleleriyle açıklar.

TAR.9.1.2. Tarihin doğasını farklı kaynaklar üzerinden inceleyebilme

- a) Farklı kaynaklardan tarihin doğasına ilişkin temel bilgileri tespit eder.
- b) Farklı kaynakları inceleyerek tarihin doğasına ilişkin temel bilgileri açıklar.

TAR.9.1.3. Tarihsel bilginin üretim sürecini çözümleyebilme

- a) Örnek çalışmalar üzerinden tarihsel bilginin üretim sürecindeki aşamaları belirler.
- b) Örnek çalışmalar üzerinden tarihsel bilginin üretim sürecindeki aşamalar arasında var olan ilişkileri belirler.

TAR.9.1.4. Dijitalleşmenin tarih araştırma ve yazımının dönüşümüne etkisini değerlendirebilme

- a) Dijitalleşme öncesindeki ve dijital dönemdeki tarih araştırma ve yazım süreçlerini karşılaştırır.
- b) Tarih araştırma ve yazımında dijitalleşmeyle meydana gelen dönüşüme dair yargıda bulunur.

2. ESKİ ÇAĞ MEDENİYETLERİ

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- TAR.9.2.1. Tarım Devrimi'nin Eski Çağ medeniyetlerindeki yerleşmeye ve ekonomik faaliyetlere etkisini değerlendirebilme**
- Farklı zamanlarda ve farklı mekânlarda ortaya çıkan Tarım Devrimi'nin özelliklerini belirler.*
 - Tarım Devrimi'nin Eski Çağ medeniyetlerindeki yerleşmeye ve ekonomik faaliyetlere etkisini zaman ve mekân açısından karşılaştırır.*
 - Tarım Devrimi'nin Eski Çağ medeniyetlerindeki yerleşmeye ve ekonomik faaliyetlere etkileriyle ilgili yargıda bulunur.*
- TAR.9.2.2. Eski Çağ'daki farklı medeniyetlerin yönetim ve ordu sistemlerini özetleyebilme**
- Eski Çağ'daki farklı medeniyetlerin yönetim ve ordu özellikleri ile ilgili çözümleme yapar.*
 - Eski Çağ'daki farklı medeniyetlerin yönetim ve ordu özellikleri ile ilgili sınıflandırma yapar.*
 - Eski Çağ'daki farklı medeniyetlerin yönetim ve ordu özelliklerini yorumlar.*
- TAR.9.2.3. Eski Çağ medeniyetlerinde hukukun toplumsal düzeni sağlamadaki rolünü sorgulayabilme**
- Eski Çağ medeniyetlerinde hukukun toplumsal düzeni sağlamadaki rolü hakkında merak ettiği konuları belirler.*
 - İlgili konular hakkında sorular sorar (5N1K).*
 - Farklı kaynaklar üzerinden konuya ilişkin bilgi toplar.*
 - Topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
 - Topladığı bilgiler üzerinden Eski Çağ medeniyetlerinde hukukun toplumsal düzeni sağlamadaki rolüne ilişkin çıkarım yapar.*
- TAR.9.2.4. Eski Çağ toplumlarındaki inançlar ile bilim ve sanat anlayışları arasındaki ilişkiyi yorumlayabilme**
- Eski Çağ toplumlarındaki inançlar ile bilim ve sanat anlayışlarına ilişkin kaynakları inceler.*
 - Eski Çağ toplumlarındaki inançlar ile bilim ve sanat anlayışlarına ilişkin kaynaklarda verilen bilgileri bağlamından kopmadan sözlü, yazılı veya görsel biçimlere dönüştürür.*
 - Eski Çağ toplumlarındaki inançlar ile bilim ve sanat anlayışları arasındaki ilişkiyi açıklar.*
- TAR.9.2.5. Türklerde konargöçer yaşama ilişkin bakış açısı geliştirebilme**
- Türklerde konargöçer yaşamın özelliklerini birinci ve ikinci elden kaynaklardan inceler.*
 - Türklerde konargöçer yaşamın özelliklerini kendi cümleleriyle ifade eder.*
 - Türklerde konargöçer yaşamın özelliklerini kaynaklara dayanarak çözümler.*
 - Türklerde konargöçer yaşamın temel özelliklerini dönemin koşullarını göz önünde bulundurarak açıklar.*
 - Geçmiş ve günümüzden hareketle Türklerde konargöçer yaşam koşullarını karşılaştırır.*
 - Konargöçer yaşamın Türk kültüründeki yeri ve önemine yönelik çıkarımlarda bulunur.*
 - Türklerde konargöçer yaşamla ilgili kendi bakış açısını ifade eder.*

3. ORTA ÇAĞ MEDENİYETLERİ

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TAR.9.3.1. Orta Çağ'da yaşanan kitlesel göçlerin Avrupa ve Asya'da oluşturduğu değişimi neden ve sonuçlarıyla birlikte yorumlayabilme

- a) Orta Çağ'da yaşanan kitlesel göçlere neden olan unsurları inceler.
- b) Orta Çağ'da yaşanan kitlesel göçlerin etkilediği unsurları inceler.
- c) Orta Çağ'da yaşanan kitlesel göçlerin Avrupa ve Asya'da oluşturduğu değişimin etkilerini sorgular.
- ç) Orta Çağ'da yaşanan kitlesel göçlerin Avrupa ve Asya'da oluşturduğu değişimin neden ve sonuçlarını bağlamından kopmadan ifade eder.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM
COĞRAFYA DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(9. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2024

2. COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN FARKLI SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELER

9. SINIF

1. ÜNİTE: COĞRAFYANIN DOĞASI

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

COĞ.9.1.1. Coğrafya biliminin konusu ve bölümlerini çözümleyebilme

- a) Coğrafya biliminin konusu ve bölümlerini oluşturan bileşenleri belirler.
- b) Coğrafya biliminin konusu ve bölümlerini oluşturan bileşenler arasındaki ilişkileri belirler.

COĞ.9.1.2. Örnek olay, olgu veya konu üzerinden mekânsal düşünme ile coğrafya öğrenmenin önemini çözümleyebilme

- a) Mekânda gerçekleşen coğrafi olay, olgu veya konuyu belirler.
- b) Mekânda gerçekleşen coğrafi olay, olgu veya konu ile coğrafya öğrenmenin önemi arasındaki ilişkiyi belirler.

COĞ.9.1.3. Coğrafya biliminin gelişimi hakkında bilgi toplayabilme

- a) Coğrafya biliminin gelişimiyle ilgili gerekli bilgilere ulaşmak için hangi araçları kullanacağını belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak coğrafya biliminin gelişimiyle ilgili ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşır.
- c) Coğrafya biliminin gelişimiyle ilgili ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Coğrafya biliminin gelişimiyle ilgili doğruladığı bilgileri kaydeder.

2. ÜNİTE: MEKÂNSAL BİLGİ TEKNOLOJİLERİ

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

COĞ.9.2.1. Harita uygulamaları yapabilme

- a) Haritaya ait bileşenlerden yararlanarak haritaları okur.
- b) Haritaya ait bileşenlerden yararlanarak haritadaki olay, olgu ve mekânlar arası ilişkileri çözümler.
- c) Haritada yer alan olay, olgu veya mekânların özellik, konum, dağılışı ve ilişkileri ile değişim ve/veya harita türüne ilişkin çıkarım yapar.
- ç) Harita yapım aşamalarını kullanarak harita oluşturur.

COĞ.9.2.2. Türkiye'nin konum özelliklerini algılayabilme

- a) Türkiye'nin konum özelliklerini belirler.
- b) Türkiye'nin konum özelliklerini görselleştirir.
- c) Türkiye'nin konum özelliklerini özetler.

COĞ.9.2.3. Mekânsal bilgi teknolojilerini oluşturan bileşenleri çözümleyebilme

- a) Mekânsal bilgi teknolojilerini oluşturan bileşenleri belirler.
- b) Mekânsal bilgi teknolojilerini oluşturan bileşenler arasındaki ilişkileri belirler.

3. ÜNİTE: DOĞAL SİSTEMLER VE SÜREÇLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

COĞ.9.3.1. Hava olaylarının günlük hayata etkisini gözleme dayalı tahmin edebilme

- a) Hava olaylarıyla ilgili deneyim, gözlem, veri ve/veya coğrafi temsillere dayalı elde ettiği bilgilerin günlük hayata etkilerini ilişkilendirir.
- b) Hava olaylarıyla ilgili deneyim, gözlem, veri ve/veya coğrafi temsillere dayalı elde ettiği bilgilerin günlük hayata etkilerine ilişkin çıkarım yapar.
- c) Hava olaylarıyla ilgili deneyim, gözlem, veri ve/veya coğrafi temsillere dayalı elde ettiği bilgilerin günlük hayata etkilerine ilişkin yargıda bulunur.

COĞ.9.3.2. İklim sisteminin bileşen ve değişkenlerini çözümleyebilme

- a) İklim sisteminin bileşen ve değişkenlerini belirler.
- b) İklim sistemine ait değişkenler arasındaki ilişkileri belirler.

COĞ.9.3.3. Türkiye ve dünyadaki farklı iklim türlerine sahip yerlerin iklim verilerini kullanarak tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram hazırlayabilme

- a) Türkiye ve dünyadaki farklı iklim türlerine sahip yerlerin iklim verilerini kullanarak oluşturacağı tablo, grafik, şekil ve/veya diyagramın amacını belirler.
- b) Türkiye ve dünyadaki farklı iklim türlerine sahip yerlerin iklim verilerini kullanarak oluşturacağı tablo, grafik, şekil ve/veya diyagramın türü için gerekli olan araç gereci belirler.
- c) Türkiye ve dünyadaki farklı iklim türlerine sahip yerlerin iklim verilerini toplar.
- ç) Türkiye ve dünyadaki farklı iklim türlerine sahip yerlerin iklim verilerini sınıflandırır.
- d) Türkiye ve dünyadaki farklı iklim türlerine sahip yerlerin iklim verilerini tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram şeklinde görselleştirir.
- e) Türkiye ve dünyadaki farklı iklim türlerine sahip yerlerin iklim verilerini kullanarak görselleştirdiği tablo, grafik, şekil ve/veya diyagramı amacına uygun kullanır.

COĞ.9.3.4. İklim sistemi ve sürecinde meydana gelen değişiklikleri algılayabilme

- a) İklim sistemi ve sürecinde meydana gelen değişiklikleri coğrafi temsiller aracılığıyla karşılaştırır.
- b) İklim sistemi ve sürecinde meydana gelen değişiklikleri sıralar.
- c) Küresel iklim değişikliğinin neden ve sonuçlarını yorumlar.
- ç) Küresel iklim değişikliğini sentezler.
- d) İklim sistemi ve sürecinde meydana gelebilecek değişime yönelik kanıta dayalı öngöründe bulunur.

4. ÜNİTE: BEŞERİ SİSTEMLER VE SÜREÇLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

COĞ.9.4.1. Nüfusun zaman içerisindeki değişimini tablo ve grafikler aracılığı ile yorumlayabilme

- Nüfusun zaman içerisindeki değişimini gösteren tablo ve grafiklerdeki bileşenleri anlamlandırır.
- Nüfusun zaman içerisindeki değişimini gösteren tablo ve grafiklerdeki bileşenler arası ilişkileri çözümler.
- Nüfusun zaman içerisindeki değişimine dair incelediği tablo ve grafiklerden sonuçlar çıkarır.
- Farklı ülke nüfuslarındaki değişimi, incelediği tablo ve grafikleri kullanarak karşılaştırır.

COĞ.9.4.2. Dünya ve Türkiye'deki nüfusun dağılışı ve hareketlerini etkileyen faktörler hakkında haritalar üzerinden çıkarımda bulunabilme

Dünya ve Türkiye'de nüfus yoğunluğunun fazla ve az olduğu alanlar ile nüfusun dağılışı ve hareketlerini etkileyen faktörlerin incelenebildiği haritaları ilişkilendirerek çıkarım yapar.

COĞ.9.4.3. Türkiye ve farklı ülkelerin nüfus piramitlerinden yararlanarak demografik dönüşüm sürecini yorumlayabilme

- Türkiye ve farklı ülkelerin nüfus piramitlerini demografik dönüşüm modeline göre anlamlandırır.
- Demografik dönüşüm modelinin aşamalarını doğum ve ölüm oranı ile nüfus yapısı arasındaki ilişkiye göre çözümler.
- Türkiye ve farklı ülkelerin nüfus piramitlerini demografik dönüşüm modelinin aşamaları ile ilişkilendirerek buradan sonuç çıkarır.
- Türkiye ve farklı ülkelerin nüfus piramitleri ile demografik dönüşüm modelinin aşamalarını ilişkilendirerek elde ettiği sonuçları karşılaştırır.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI
(9. Sınıf)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2024

2. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9-12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELERİ

9. SINIF

1. ÜNİTE: ALLAH-İNSAN İLİŞKİSİ

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.9.1.1. İnsanın yaratılışını ve özelliklerini ayetlerden hareketle tefekkür ederek sorgulayabilme

- a) İnsanın yaratılışı ve özellikleri ile ilgili merak ettiklerini tanımlar.
- b) İnsanın yaratılışına ve özelliklerine dair sorular sorar.
- c) İnsanın yaratılışına ve özelliklerine dair İslam'ın temel kaynaklarından bilgiler toplar.
- ç) İnsanın yaratılışına ve özelliklerine dair topladığı bilgileri değerlendirir.
- d) İnsanın yaratılışına ve özelliklerine dair çıkarımlarda bulunur.

DKAB.9.1.2. İnsanın doğruyu arayan bir varlık olarak bilgiye ulaşma yolları hakkında eleştirel düşünebilme

- a) İnsanın hakikate ulaşma konusunda vahiy ve peygamberlere olan ihtiyacını fark eder.
- b) Vahyin ve peygamberin gönderiliş amacına dair akıl yürütür.
- c) Akıl yürütmeye ulaştığı çıkarımları yansıtır.

DKAB.9.1.3. Allah (cc) ile iletişimin ibadet ve dua ile sağlandığını yansıtabilme

- a) İbadet ve dua deneyimlerini gözden geçirir.
- b) İbadet ve dua deneyimlerine dayalı çıkarım yapar.
- c) İbadet ve dua deneyimlerine dayalı yaptığı çıkarımları değerlendirir.

DKAB.9.1.4. Rum suresi 17-27. ayetlerin mesajlarını özetleyebilme

- a) Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.
- b) Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
- c) Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

2. ÜNİTE: İSLAM'DA İMANÇ ESASLARI

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.9.2.1. İman ve imanın mahiyetiyle ilgili konuları sorgulayabilme

- a) İman ve imanın mahiyetiyle ilgili merak ettiği konuları tanımlar.
- b) İman ve imanın mahiyetini anlayabilmek için sorular sorar.
- c) İman ve imanın mahiyeti hakkında bilgi toplar.
- ç) İman ve imanın mahiyeti hakkında toplanan bilgileri değerlendirir.
- d) İman ve imanın mahiyeti hakkında toplanan bilgiler üzerinde çıkarım yapar.

DKAB.9.2.2. İslam'ın iman esaslarını ayet ve hadisler bağlamında özetleyebilme

- a) Ayet ve hadislerden hareketle İslam'ın iman esaslarına ilişkin çözümleme yapar.
- b) Ayet ve hadislerden hareketle iman esaslarını sınıflandırır.
- c) Ayet ve hadislerden hareketle iman esaslarını açıklar.

DKAB.9.2.3. İmanın bireye ve topluma kazandırdıklarını yansıtabilme

- a) İmanın bireye ve topluma kazandırdıkları ile ilgili izlenim veya deneyimlerini gözden geçirir.
- b) İmanın bireye ve topluma kazandırdıkları ile ilgili izlenim ve deneyimlerine dayalı çıkarımlar yapar.
- c) İmanın bireye ve topluma kazandırdıkları ile ilgili ulaştığı çıkarımları değerlendirir.

DKAB.9.2.4. Bakara suresinin 177. ayetindeki mesajları özetleyebilme

- a) Ayette verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.
- b) Ayette geçen konuları sınıflandırır.
- c) Ayette verilen mesajları açıklar.

3. ÜNİTE: İSLAM'DA İBADETLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.9.3.1. İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkeleri hakkında bilgi toplayabilme

- a) İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkeleri hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı kaynakları araştırır.
- b) Kaynakları kullanarak İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkelerine dair bilgileri bilgi toplar.
- c) İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkeleri hakkında ulaştığı bilgileri temel kaynaklardan faydalananarak doğrular.
- ç) İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkeleri hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

DKAB.9.3.2. İslam'da temel ibadetleri sınıflandırabilme

- a) Dinin temel kaynaklarından ibadetlerin sınıflandırılmasında kullanılan ölçütleri açıklar.
- b) Sınıflandırma ölçütlerine göre İslam'da temel ibadetleri ayırt eder.
- c) İslam'da temel ibadetleri tasnif eder.
- ç) İslam'da temel ibadetlerin neler olduğunu isimlendirir.

DKAB.9.3.3. İnsan ve ibadet ilişkisini yorumlayabilme

- a) İnsan ve ibadet ilişkisini inceler.
- b) İnsan ve ibadet ilişkisini kendi hayatı için anlamlı hâle getirir.
- c) İnsan ve ibadet ilişkisini nesnel ve doğru bir şekilde ifade eder.

DKAB.9.3.4. Bakara suresi 21, Zariyat suresi 56 ve Hicr suresi 99. ayetlerin mesajlarını özetleyebilme

- a) Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.
- b) Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
- c) Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

4. ÜNİTE: İSLAM'DA AHLAK İLKELERİ

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.9.4.1. İslam'da ahlakın mahiyetini sorgulayabilme

- a) İslam'da ahlakın mahiyetine yönelik merak ettiklerini ifade eder.
- b) İslam'da ahlakın mahiyeti hakkında sorular sorar.
- c) İslam'da ahlakın mahiyetiyle ilgili bilgi toplar.
- ç) İslam'da ahlakın mahiyetiyle ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) İslam'da ahlakın mahiyetiyle ilgili topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.